

O'ZBEKISTONNING YAQIN 10 YILDA EKOLOGIK AHVOLI

O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti

Axborot xizmati va jamoatchilik bilan aloqalar fakulteti talabasi

Bobojonov Umidjon Ollabergan o'g'li

Annotatsiya: O'zbekiston, Markaziy Osiyoda joylashgan va o'zining boy tabiiy resurslari, tarixiy merosi va madaniyati bilan tanilgan bir mamlakatdir. Biroq, so'nggi yillarda ekologik muammolar, iqlim o'zgarishi va tabiiy resurslardan foydalanishning noto'g'ri usullari O'zbekistonning ekologik ahvoliga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Yaqin 10 yil ichida mamlakatning ekologik holati qanday o'zgarishi mumkinligi haqida fikr yuritish, kelajakdagi xavflarni oldini olish va barqaror rivojlanish yo'lida zarur choralarni belgilashda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: ekologik barqarorlik, ekologik muammolar, iqlim o'zgarishi, iqtisodiy barqarorlik, qishloq xo'jaligi, zamonaviy yondashuvlar.

O'zbekistonning ekologik vaziyatini tahlil qilishda birinchi navbatda, suv resurslari masalasi alohida e'tiborga molikdir. Mamlakatning ko'p qismi cho'l va yarim cho'l hududlaridan iborat bo'lib, suv resurslari cheklangan. Amudaryo va Sirdaryo daryolari O'zbekistonning asosiy suv manbalari hisoblanadi. Biroq, bu daryolarning suv resurslari so'nggi yillarda keskin kamaymoqda. Suvning ifloslanishi va qishloq xo'jaligida noto'g'ri foydalanish, daryolarni to'ldiradigan suv manbalarini kamaytiradi. Yaqin 10 yil ichida bu muammo yanada chuqurlashishi mumkin, agar samarali suvni boshqarish tizimlari va texnologiyalari joriy etilmasa. Qishloq xo'jaligi O'zbekiston iqtisodiyotining asosiy tarmog'i bo'lib, mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlaydi. Biroq, qishloq xo'jaligida o'g'itlar va pestitsidlarning haddan tashqari ishlatilishi, tuproqning sifatini pasaytiradi va ekotizimga zarar yetkazadi. Yaqin 10 yil ichida, agrosanoatni modernizatsiya qilish va ekologik toza qishloq xo'jaligi usullarini

joriy etish zarur. Bunday yondashuvlar, tuproq resurslarini saqlab qolish va hosildorlikni oshirishga yordam beradi. Iqlim o'zgarishi ham O'zbekiston uchun jiddiy muammo bo'lib qolmoqda.[1]

O'zbekiston iqlim o'zgarishining salbiy ta'sirlariga duch kelmoqda, bu esa qishloq xo'jaligi va suv resurslari bilan bog'liq muammolarni yanada kuchaytirmoqda. Yaqin 10 yil ichida, iqlim o'zgarishi natijasida qurg'oqchilik va suv tanqisligi kuchayishi mumkin. Bu holat, qishloq xo'jaligi mahsulotlarining hosilini pasaytirishi, oziq-ovqat xavfsizligiga tahdid solishi va aholi salomatligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bunday vaziyatda, iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish va barqaror rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqish zarur. Bundan tashqari, O'zbekistonda urbanizatsiya jarayoni tez sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Shaharlarda aholi sonining ortishi, infratuzilma va xizmatlar sohasida bosimni oshiradi. Bu esa, shaharlarning ekologik muammolarini kuchaytiradi, jumladan, havoning ifloslanishi, chiqindilarni boshqarish va yashil maydonlarning kamayishi. Yaqin 10 yil ichida, shaharlarni barqaror rivojlantirish va ekologik muammolarni hal qilish uchun innovatsion yechimlar va strategiyalarni joriy etish zarur. Shaharlarning ekologik ahvolini yaxshilash, aholi salomatligini ta'minlash va yashash sharoitlarini yaxshilashga yordam beradi.[2]

O'zbekistonning ekologik ahvolini yaxshilash uchun muhim omillardan biri, aholi ongini oshirish va ekologik tarbiyani kuchaytirishdir. Ekologik muammolar haqida aholi orasida xabardorlikni oshirish, ularni ekologik toza usullarni qo'llashga rag'batlantirish zarur. Yaqin 10 yil ichida, ekologik ta'lim va tarbiyani kuchaytirish, yosh avlodni ekologik muammolarni hal qilishda faol ishtirok etishga tayyorlashga yordam beradi. Bu, barqaror rivojlanish va ekologik muammolarni hal qilishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. O'zbekistonning ekologik ahvolini yaxshilash uchun davlat siyosati ham muhim rol o'ynaydi. Ekologik qonunchilikni kuchaytirish, ekologik monitoring tizimlarini joriy etish va barqaror rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqish zarur. Yaqin 10 yil ichida, davlat ekologik siyosatini amalga oshirishda jamoatchilik va nodavlat tashkilotlarining ishtirokini oshirish muhimdir. Bu, ekologik

muammolarni hal qilishda ko'p tomonlama yondashuvni ta'minlaydi va barqaror rivojlanishni qo'llab-quvvatlaydi.[3]

O'zbekistonning ekologik ahvolini yaxshilash uchun xalqaro hamkorlik ham muhim ahamiyatga ega. Ekologik muammolar global xarakterga ega bo'lib, ularni hal qilish uchun xalqaro hamjamiyat bilan hamkorlik qilish zarur. Yaqin 10 yil ichida, O'zbekiston xalqaro tashkilotlar va mamlakatlar bilan hamkorlikni kuchaytirishi, ekologik muammolarni hal qilishda tajriba almashishi va innovatsion yechimlarni joriy etishi kerak. Bu, mamlakatning ekologik ahvolini yaxshilash va barqaror rivojlanishni ta'minlashga yordam beradi.[4]

Xulosa:

Umuman olganda, O'zbekistonning yaqin 10 yil ichidagi ekologik ahvoli ko'plab muammolar va qiyinchiliklar bilan to'ldirilgan. Biroq, ularni hal qilish uchun mavjud imkoniyatlar va resurslar ham bor. Ekologik muammolarni hal qilishda davlat, jamoatchilik, ilmiy muassasalar va xalqaro tashkilotlar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, barqaror rivojlanish va ekologik muammolarni hal qilishda muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonning ekologik ahvolini yaxshilash, kelajak avlodlarga sog'lom va xavfsiz muhitni ta'minlash uchun zarurdir. Bu, mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi va aholi farovonligini oshirishga yordam beradi. Ekologik barqarorlikni ta'minlash, O'zbekistonning kelajagi uchun muhim vazifadir va bu yo'lda har bir fuqaro, tashkilot va davlat o'z hissasini qo'shishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qodirov, A. (2021). O'zbekistonning ekologik muammolari va ularni hal etish yo'llari. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ekologiya va Atrof-muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi.
2. Ismoilov, S. (2022). Iqlim o'zgarishi va O'zbekiston. Tashkent: Fan va texnologiyalar akademiyasi.

3. Murodov, M. (2020). Qishloq xo'jaligida ekologik barqarorlik: O'zbekiston tajribasi. Tashkent: O'zbekiston qishloq xo'jaligi ilmiy tadqiqot instituti.
4. Rahmonov, D. (2023). Suv resurslari boshqaruvi va ekologik muammolar. Tashkent: O'zbekiston suv xo'jaligi vazirligi.
5. Abdullaeva, N. (2021). Shahar ekologiyasi: O'zbekiston shaharlarida muammolar va yechimlar. Tashkent: O'zbekiston arxitektura va qurilish universiteti.
6. Tursunov, E. (2022). Ekologik ta'lim va jamoatchilik ongini oshirish. Tashkent: O'zbekiston ekologik taraqqiyot markazi.
7. Xolmatov, R. (2020). O'zbekistonda iqlim o'zgarishining ta'siri va moslashuv strategiyalari. Tashkent: O'zbekiston iqlim o'zgarishi markazi.